

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

MUDr. Štefánia Aulická, Ph.D.

Habilitační práce

Biomarkers of epileptogenesis and pharmacoresistance in epilepsy

Oponent

doc. MUDr. Martin Pail, Ph.D.

Pracoviště oponenta, instituce

I. neurologická klinika, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity a FN u sv. Anny v Brně
Pekařská 53, Brno, 65691

V předkládané habilitační práci autorka na 135 stranách textu shrnuje výsledky své vědecko-výzkumné činnosti na poli studia velmi aktuálního tématu – biomarkerů epileptogeneze a farmakorezistence epilepsie. V současné době totiž nelze identifikovat pacienty s vysokým rizikem rozvoje epilepsie, predikovat průběh tohoto onemocnění se všemi klinickými aspekty, natož možnost určit rozvoj farmakorezistence a vhodný farmakologický či nefarmakologický léčebný postup.

Práce je založena na výzkumné činnosti na pracovištích Dr. Aulické a kolegů, Klinice dětské neurologie Fakultní nemocnice Brno; Lékařské fakulty a Středoevropského technologického institutu Masarykovy univerzity.

Habilitační práce je v zásadě rozdělena do dvou částí. V části první autorka nejdříve uvádí čtenáře do problematiky základních patofyziologických aspektů epileptogeneze a farmakorezistence u epilepsie. Zabývá se první skupinou biomarkerů, molekulárně-biologických, biochemických, a imunologických, na jejichž studiu se v současnosti podílí. Tato část práce vychází ze dvou publikovaných přehledových prací. Zaměřuje se zejména na úlohu neurozánětu v patofyziologii epilepsie a epileptických záchvatů, včetně status epilepticus. Popisuje roli klíčových cytokinů a chemokinů, které se na zánětlivém procesu podílí. Dále se věnuje roli transkriptomu, podrobněji pak krátkým nekódujícím microRNA, a epigenetickým procesům, jež regulují genovou expresi, a tím také mohou přispívat k epileptogenezi a farmakorezistenci epilepsie. Dr. Aulická je v současnosti součástí výzkumného týmu prof. RNDr. Ondřeje Slabého, Ph.D. a výzkumné skupiny prof. MUDr. Milana Brázdila, Ph.D. se zaměřením na analýzu profilu transkriptomu a metylace DNA u pacientů s fokální kortikální dysplázií a meziální temporální epilepsií s hipokampální sklerózou. Habilitační práce výsledky vlastního výzkumu v této oblasti ale nepřináší. V druhé části habilitační práce se již uvádí výsledky vlastních studií, v nichž se se svými spoluautory zaměřila na výzkum dalších typů biomarkerů – neurovizuálních a elektrografických. Dr. Aulická přibližuje současné možnosti využití zobrazovacích metod (MRI, fMRI, PET a SPECT), a také jejich postprocessingu (následné počítačové matematické zpracování) v diagnostice epilepsie, diskutovány jsou zejména nejnovější metody analýzy konektivity. Obecně tyto další metody analýzy zvyšují výtěžnost neurovizuálních metod v diagnostice epilepsie. Posledním studovaným typem biomarkerů jsou biomarkery elektroencefalografické. Ve svém výzkumu se zaměřila na kognitivní potenciály související s událostmi (event-related potentials), které odrážejí patologické či fyziologické fungování neuronálních sítí. V současnosti je Dr. Aulická také součástí výzkumné skupiny studující EEG a možnosti predikce odpovědnosti pacientů s epilepsií (redukci epileptických záchvatů) na vagovou stimulaci. Charakter habilitační práce jednoznačně potvrzuje autorčinu hluboké znalosti dané problematiky.

Tato habilitační práce je koncipována jako komentovaný soubor šesti dříve publikovaných prací, z nichž u pěti je dr. Aulická hlavním nebo korespondenčním autorem. Po každé kapitole habilitační práce následuje komentář uvádějící téma každé publikace, popisující aktuální stav znalosti a jak autorka přispěla k poznání v této oblasti. Všechny uvedené práce byly publikovány v impaktovaných periodících, z toho dvě práce byly publikovány v nejprestižnějších, vysoce impaktovaných zahraničních periodících jako jsou Neuroimage s IF=6.56 či Epilepsia (IF=5.86). V habilitační práci jsou uvedeny 3 originální práce, jedna kazuistika a dvě stěžejní práce přehledové. Přehledová práce zabývající se tématem microRNA u farmakorezistentní epilepsie dle mého názoru může reprezentovat základní stavební kámen stávající světové literatury v této oblasti.

Na závěr své habilitační práce dr. Aulická zařadila krátkou shrnující kapitolu, v níž se současně zamýšlí nad budoucností studia biomarkerů a jejich budoucí roli v diagnostice a terapii konkrétních epileptických pacientů. Správně v ní předvídá zásadní dopad výstupů prováděného výzkumu na klinickou praxi. Habilitační práce je pak zakončena seznamem 112 relevantních citací.

Aktuálnost zpracovaného tématu je jednoznačně vysoká, popisuje nejnovější poznatky v oblasti biomarkerů epilepsie.

Habilitační práce je psána v anglickém jazyce a splňuje formální aspekty. Kvalitu práce částečně snižuje velké množství překlepů a gramatických chyb. Uvedená připomínka nicméně nemění celkové kladné hodnocení předložené práce.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

- 1) Jaké nové poznatky v rámci biomarkerů u pacientů s epilepsií za poslední leta byly implementovány nebo se chystáte implementovat do klinické praxe na Klinice dětské neurologie FN Brno?
- 2) Na základě současných znalostí či vlastního pozorování lze odlišit za pomoci neinvazivní analýzy microRNA izolovanou hipokampální sklerózu od FCD IIIA?
- 3) Dr. Aulická v habilitační práci zmiňuje relaps-remitentní formu farmakorezistence. Jaká je patofyziologická podstata této formy rezistence na léčbu měnící se v čase? Lze této formě farmakorezistence předcházet?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Štefánie Aulické, Ph.D., „Biomarkers of epileptogenesis and pharmacoresistance in epilepsy“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Neurologie.

V Brně

Dne 9.5.2022

.....
podepis